

Nationaal Archief
*Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap*

Nummer Toegang: 3.05.12

**Inventaris van de archieven van de
Gevangenen en het Huis van
Bewaring te Schiedam**

Versie: 06-11-2020

W. Vos, M. Kersten

Nationaal Archief, Den Haag 1974

This finding aid is written in Dutch.

I N H O U D S O P G A V E

Beschrijving van het archief.....	5
Aanwijzingen voor de gebruiker.....	6
Openbaarheidsbeperkingen.....	6
Beperkingen aan het gebruik.....	6
Materiële beperkingen.....	6
Aanvraaginstructie.....	6
Citeerinstructie.....	6
Archiefvorming.....	7
Geschiedenis van de archiefvormer.....	7
Geschiedenis.....	7
Geschiedenis van het archiefbeheer.....	7
Inhoud en structuur van het archief.....	8
Inhoud.....	8
Aanwijzingen voor de gebruiker.....	8
Verwant materiaal.....	9
Beschikbaarheid van kopieën.....	9
Beschrijving van de series en archiefbestanddelen.....	11

BESCHRIJVING VAN HET ARCHIEF

Naam archiefblok:

Huis van Bewaring en de Gevangenis te Schiedam

Archiefbloknummer:

3357

Omvang:

6 inventarisnummer(s); 0,20 meter

Taal van het archiefmateriaal:

Het merendeel der stukken is in het Nederlands.

Soort archiefmateriaal:

Normale geschreven en gedrukte documenten, geen bijzondere handschriften.

Archiefdienst:

Nationaal Archief

Locatie:

Den Haag

Archiefvormers:

Huis van Bewaring te Schiedam, 1865-1901

Samenvatting van de inhoud van het archief:

Het archief van het Huis van Bewaring te Schiedam bevat alleen registers van inschrijvingen van gedetineerden en een register van inschrijvingen van gegijzelden om schulden.

Aanwijzingen voor de gebruiker

OPENBAARHEIDSBEPERKINGEN

Volledig openbaar.

BEPERKINGEN AAN HET GEBRUIK

Reproductie van originele bescheiden uit dit archief is, behoudens de algemene regels die gelden voor het kopiëren van stukken, niet aan beperkingen onderhevig. Er zijn geen beperkingen krachtens het auteursrecht.

MATERIËLE BEPERKINGEN

Het archief kent geen beperkingen voor het raadplegen van stukken als gevolg van slechte materiële staat.

Het archief kent geen materiële beperkingen.

AANVRAAGINSTRUCTIE

Openbare archiefstukken kunnen online worden aangevraagd en gereserveerd. U kunt dit ook via de terminals in de studiezaal van het Nationaal Archief doen. Om te kunnen reserveren dient u de volgende stappen te volgen:

1. [Creëer een account of log in.](#)
2. Selecteer in de archiefinventaris een archiefstuk.
3. Klik op 'Reserveer' en kies een tijdstip van inzage.

CITEERINSTRUCTIE

Bij het citeren in annotatie en verantwoording dient het archief tenminste éénmaal volledig en zonder afkortingen te worden vermeld. Daarna kan worden volstaan met verkorte aanhaling.

VOLLEDIG:

Nationaal Archief, Den Haag, Huis van Bewaring en de Gevangenis te Schiedam, nummer toegang 3.05.12, inventarisnummer ...

VERKORT:

NL-HaNA, Strafinstellingen Schiedam, 3.05.12, inv.nr. ...

Archiefvorming

GESCHIEDENIS VAN DE ARCHIEFVORMER

GESCHIEDENIS

Het Huis van Bewaring te Schiedam was oorspronkelijk gevestigd in vier houten vertrekken op een zolder van het raadhuis, "genoegzaam zonder lucht of licht", waar het 's zomers te heet was en 's winters zo koud kon zijn, dat de cipier 's nachts de gevangenen in dekens rolde om bevriezing te voorkomen.¹

Omstreeks 1865 werd het samen met het kantongerecht in een nieuw gebouw gehuisvest. De cipier was tevens conciërge en schoonmaker van het kantongerecht. In 1886 beoordeelde de Minister de noodzaak van de huizen van bewaring buiten de arrondissementshoofdplaatsen. De Procureur-Generaal van het Gerechtshof te 's-Gravenhage achtte een Huis van Bewaring in Schiedam niet nodig, maar zou het jammer vinden het geheel nieuwe gesticht, dat naar de eisen des tijds was ingericht, te sluiten. Het idee werd geopperd om Schiedam open te houden en te gebruiken als een soort van hulphuis van Bewaring bij het Huis van Bewaring te Rotterdam, dat kampte met capaciteitsproblemen.²

In 1888 achtte de Minister de inrichting van de huizen van bewaring buiten de arrondissementshoofdplaatsen, waaronder Schiedam, geschikt voor hechtenisstraf of detentie van ten hoogste tien dagen.³

Het beleid van de Minister bleef erop gericht om het aantal gestichten te beperken. De bezetting van de kleine huizen van bewaring werd in de daaropvolgende jaren steeds minder, terwijl de capaciteit van de huizen van bewaring in de arrondissementshoofdplaatsen voldoende was. Ook verbeterden de vervoermiddelen zodat de afstand geen rol van belang meer speelde in de overwegingen bepaalde huizen te handhaven. Deze factoren golden ook voor Schiedam en met ingang van 1 juli 1901 werd het Huis van Bewaring aldaar opgeheven.⁴

GESCHIEDENIS VAN HET ARCHIEFBEHEER

In 1966 (inventarisnummers 1-5) en in 1974 (inventarisnummer 6) is het archief overgedragen.

De rechtstitel is (nog) onbekend

1 A. Hallema, "Iets over de inrichting en bouwkundige samenstelling onzer oude gevangenis", overdruk uit Vragen van den dag, Amsterdam [1926], Bibliotheek Gemeentearchief Gouda.

2 Algemeen Rijksarchief, Tweede Afdeling (ARA Tweede Afd.), Verbalen van het Ministerie van Justitie, 1876-1914, inv.nr. 4593, verbaal d.d. 25 juli 1886, no. 94.

3 ARA Tweede Afd., Het archief van het Kabinet des Konings, 1841-1897, inv.nr. 2865, Koninklijk Besluit van 3 november 1888, nr. 20.

4 Koninklijk Besluit van 5 december 1900 nr. 40; zie verder Petersen, Gedetineerden onder dak, 751-753.

Inhoud en structuur van het archief

INHOUD

AANWIJZINGEN VOOR DE GEBRUIKER

Het archief is zeer incompleet en omvat alleen inschrijvingsregisters van de laatste jaren van de instelling. Voor meer informatie is men aangewezen op de complementaire archieven, zie hiervoor en voor aanvullende informatie over de registers van gedetineerden de Algemene Inleiding, XXI-XXIV.

De enkele archiefstukken die bewaard zijn gebleven en in het Rijksarchief berusten, zijn inschrijvingsregisters van gedetineerden, die in het archief van de Gevangenis en het Huis van Bewaring te Rotterdam zijn aangetroffen.

Verwant materiaal***BESCHIKBAARHEID VAN KOPIEËN***

Inventarisnummers van dit archief zijn niet in kopievorm beschikbaar

**BESCHRIJVING VAN DE SERIES EN
ARCHIEFBESTANDELEN**

- 1-5** Registers van inschrijving van gedetineerden in het Huis van
Bewaring (model B),
1890-1901. 5 delen
1	1890 jan 24 - 1892 jun 25
2	1892 jun 27 - 1894 nov 8
3	1894 nov 10 - 1897 mrt 3
4	1897 mrt 3 - 1899 okt 18
5	1899 okt 18 - 1901 jun 27
- 6** Register van inschrijving van gegijzelden om schulden (model D),
(1888) 1894 - 1899. 1 deel